

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések 's előléptetések; budapesti napló: Libay S. remekműve; Buda 's Pest 1840ki bevétel 's kiadásai; a m. orvosi 's természetvizsgálói gyűlés többi eredményei; az Athen. a' Pester Tageblattrol, irod. ujdonságok; ujszerencsétlenség a' Dunán 's némely rajta átszűrt tisztújító gyűlés; Sopronyvasi szederegylet alkotó-gyűlése, 's a' t. Anglia (új vétség az ausztriai keresk. szerződés ellen. Elegy) Spanyolország (minis-tersegi fordulat). Külföldi elegyhir.

Magyarország és Erdély.

Ő es. 's ap. kir. Fels. Zichy Ferencz gr., a' pozsonyi váltótörvény-szék elnökét, udv. tanácsossá, Kukovich Jánost a' horvátországi ítélőtábla tiszt. ülnökét 's Busán Hermánt Zágráb-megye helyettes alispánját bányási-tábla ülnökeivé, Spitzkó Boldizsárt a' galicziai es. kir. kormány-zóság elnökségi fogalmazóját pedig a' m. kir. udv. kancellaria számfelveti fi-zetéses fogalmazójává méltóztatott legkegyelmesben kinevezni.

A' nm. m. k. Helytartótanács kebelbeli kiadó hivatalánál Sarlay József elhunytá által megürült hites jegyzői hivatalra Pataky József járulnokot, ennek előléptetése 's Bellán Árkád halála által megürült két járulnokságra pedig Losonczy Lajos és Strommer Benedek uu. nevezte ki.

A' nm. m. kir. udv. Kamara a' sopronyi só- és 30czad-ellenőrségre Kummer Rudolf farkasvölgyi 30czadost, a' varasdi só- és harminczad-szedőre pedig Friesek Venczel broodi só- és 30czad-szedőt alkalmazá.

Budapesti napló. E' napokban láttuk Libay Samu beszerze-bányai ezüstműves hazánkfiának a' maga nemében páratlan remekművét, mely-ről lapjaink egyszer már emlékeztek. A' hír után támadt nagy várakozásun-kat a' való sokkal fölülmulá. Áll pedig e' remekmű boldogult fejedelmünk Iső Ferencz ő fels. életnagyságu, mellszobrából, mely csupán ezüst sodronybul készült 's magossága 28 hüvelyk, súlya 13 márka. Az egész műremek 65-ezernél több külön részből van összeállítva 's majd negyedfél évi munkájá-ba került a' művésznek. Ő fels. tábornok öltözetben ábrázoltatik e' szobron, díszesítve minden rendjeleivel az ausztriai uralkodó háznak, 's 7 hüv. magas és 8 hüv. széles talpazon nyugszik, mellynek felső lapos kerülete ő fels. testvéreire vonatkozó 15 osztályzatot foglal magában, míg az épen ott lát-ható 24 ákáczevlél a' b. felség trónraléptekori évszámát, 's más 13 ákáczevlél gyermekei számát példázza. Alantabb művészi dolgozatu czimerpajzsai látha-tók hazánkéval együtt az ausztriai birodalom királyságinak és kiegészítő tartomá-nyinak; továbbá 43 ákáczevlél által képzett domborzat, mellyek száma a' b. es. és király országlási éveire emlékeztet. A' talpazat 4 sarkán, szinte finom ezüst sodronybul, Würtemberg, Nápoly, Modena és Bajorország czimereit szem-lélhetni, azon négy nőre vonatkozva, kik az üdvözültek házi boldogságát alapít-ák. A' talpazat legmélyebb alját 67 ákáczevlél futja körül, a' boldogultnak életéveit jelképezve. Ez azon remekmű részletes külső leírása; belbecsét 's rendki-vüliségét azonban szavakba foglalni bárkinek is bajosan sikerülendne 's így kény-telenek vagyunk kívánsi olvasóinkat csak a' jun. közepe felé kezdetét veendő pesti műkiállításra utasítani, hol e' esodamú közszemlére ki leendő tételve. A' bécsi ezüst 's aranyművesezéh tiszteleti tagjává választá meg Libayt, és Gsell-hofer 's Bongiovani profes. Klieber es. k. tan. 's mets. isk. ig. Műszmer akad. ta-nácsos, és Böhm es. kir. pénzverő akad. igazgató Bécsben leghízelgőbb tanu-sítványokkal látták el művész hazánkfiát, kinek szerencséje volt e' művét ő fels. család körének is bemutatni. E' remekmű megvásároltatása n. Mu-zeumunk számára igen kívánatos nemes Zólyom - vármegye in-dítványa következtiben, nehogy ez is külföldre vándoroljon, Szentpéterny nagybecsű munkája után. — Buda fővárosunk 1840ben összesen 109,650 fr. 38¹/₁₀ krt vett be pögöben, 's költségei 122,177 fr. 54¹/₁₀ krra mentek; a' hiány tehát 12,527 fr. 15¹/₁₀ kr., melly nagyobb részint be nem fizetett tartozásokbul származik. A' bevétel nevezetesb rovati imezek: haszonbér 65,705 fr. 27¹/₁₀ kr., tized 800 fr., széna 125 fr., tüzifa 2868 fr. 8¹/₁₀ kr., büntetések 's elkoboztatások 145 fr. 59 kr., szőlőkbul 2880 fr., bérkocsik 359 fr. 33¹/₁₀ kr., új polgároktul 1464 fr., urbéri tartozások 15,015 fr., 53¹/₁₀ kr., háziadó 3905 fr. 12¹/₁₀ kr., gyümölcsöző tőkék kamatai 6750 fr. 56 kr., halottvivő-kocsik 1716 fr. 56 kr., elegy 3717 fr. 54¹/₁₀ kr., 's a' t.; a' kiadásai ellenben: rendes tisztviselők díjai 30585 fr. 13¹/₁₀ kr., nyugdíjak 1149 fr. 7¹/₁₀ kr., lakbér 1333 fr. 25¹/₁₀ kr., írószerek 1300 fr. 58¹/₁₀ kr.; kegy. alapít. 's kórh. 2231 fr. 59¹/₁₀ kr., nap-díjak és uti költségek 1331 fr. 2 kr., épületjav. 4901 fr. 25¹/₁₀ kr., mesterembe-rek 's napszamosok 7489 fr. 19¹/₁₀ kr., szolgák 9332 fr. 5¹/₁₀ kr., éji világi-tás 4569 fr. 18¹/₁₀ kr., (Buda rendesen sötét utcáira talán ez egy kissé sok-nak látszik) kutakra 529 fr. 55¹/₁₀ kr., kövezet 10582 fr. 4 kr., (darabidő óta annyira javul a' budai kövezet, hogy ezt soknak nem mondhatni) utjavítás 16,704 fr. 41¹/₁₀ kr., utczatisztítás 1479 fr. 58¹/₁₀ kr., (ki a' budai utcákat gyak-ran látogatja, csodálkozni fog, hogy azok tisztatlansága illy sokba kerül) tőkék kamatai 15235 fr. 14 kr., Nahrung és Traun család eltartása 1980 fr. (hihetőleg nagy érdemeket szerze magának fővárosunk körül e' két család, 's illy szép jutalmaztatásának méltán örvendhetni) elhagyatott szegény gyer-mekek tartása 820 fr. 53¹/₁₀ kr., szerencsétlen elhagyatottak, legyetek hasz-nos és szorgalmas polgárokká, 's e' csekélység dísan lesz viszfizetve; nemzeti akademiára 100 fr., tárnokszéki költség 899 fr. 37 kr., foglyokra 1299 fr., 's 45 kr., elegy 2502 fr. 53¹/₁₀ kr., 's a' t.; pénztámaradvány volt 1839 végével 3936 fr. 34¹/₁₀ kr., beszédhető tartozás 43,295 fr. 47¹/₁₀ kr., gyümöl-csöző tőkék 145,500 41¹/₁₀ kr., az összes jövedelem 's illetőleg pénzálla-pot tehát 192,733 fr. 4¹/₁₀ kr., míg a' város adósságai összesen 369,435 fr. 25¹/₁₀ krra rugnak, 's így a' városi pénzürtéket az adósságok 176,702 fr. 21¹/₁₀ krral haladják meg, melly nem igen kellemes állapot igen kívánatos-sá teszi, hogy valamely ujszorgalom-ág vagy egyéb czélszerű orvosság találtassék

föl e' tetemes hiány födöztesire. Pest város pénzügye sokkal jobb lábón áll, ut ugyanis az összes bevétel 425,957 fr. 10 kr. volt, a' kiadás pedig csak 321,203 fr. 50 kr.; a' bevétel főbb rovatai: haszonbér 118,065 fr. 58 kr., adó 141,274 fr. 50 kr., telekbirói jövedelem 37166 fr. 1 kr., város-szépítés 7525 fr. 's a' t.; a' kiadásai ellenben: tisztviselők díja 77,222 fr. 11 kr., kir. adó 1680 fr., szegények tartása 5530 fr. 55 kr., foglyokra 7292 fr. 15 kr., éjvilágítás 26,993 fr. 31 kr., kövezet 24,874 fr. 5 kr., utjavítás 11791 fr. 6 kr., utczatisztítás 7414 fr. 32 kr., rendkívüliekre 26,623 fr. 12 kr. — A' mult szá-munkban említett orvosi gyűlés további eredményi közül még ezeket közöljük: neve a' társulatnak: „Magyar orvosok 's természetvizsgálók gyűlése“; alapsza-bályinak főbb pontjai: Magyarország orvosai és természetvizsgálói, kik közé sebész 's gyógyszerész-mesterek is számíttanak, évenként szeptember első hétfőjén Magyarország valamelyik városában összejűlnek, az érintett határidő előtt 3 nappal magokat a' jegyzőnél fölratják, szaktudományukkal együtt, mellyben munkálkodni akarnak. A' gyűlés ezen 6 szakaszra oszlik: 1) gyógyászat és sebészet, 2) növény-, állat-, ásvány- 's földisme, 3) boncz-, életmü- és betegség-tan, 4) vegy- és gyógyszer-tan, 5) természet- és erömütan, csillagászat 's földleírás, 6) gazdaság és állatorvoslás. Minden osztá-ly elnököt 's titoknokot választ, kiknek hatásköre csupán osztályukra terjed. Közgyűléseken csak ezen egész társulatot érdeklő tárgyak vétetnek föl, egyes osztá-lyokban pedig szaktudományok. Az előadandó tárgyak előbb az ügyviselőknak nyujtatnak be, hogy a' dolgozatokat át lehessen nézni 's egyszerűen előleg rendet készíteni, kitűnőbbeknek elsőseget adván. Jegyzőkönyvek 's az egész ügykezelés kizárólag magyar nyelven vétetnek: előadások 's vitatkozások azonban más nyelve-ken is törtéhetnek. Az alapszabályok e' pontjával külföldi orvos és természet-bu-várookra igen, de nem bírnak megbarátkozni a' belföldiekre nézve, mert „ma-gyarországi orvosok és természetvizsgálók“ gyülekezetében csekély véleményünk szerint mindenkinek csak magyarul kellene szólani legalább bizonyos kifizűtt határidő mulva, miután abban külföldiek mégmost legalább számosan nehezen fog-nak részt venni, hazánk orvosai pedig kötelesek magyarul tudni, ha t. i. hazá-jokra érdemesekül kívánnak tekinteni. Ez első gyűlésen összesen 270 tag jelent meg. A' nemzetiség ügyében reménylünk, hogy az idegen nyelvek, bel-földieinkre nézve legalább, e' magyar orvosok gyülekezetéből ki fognak rekesz-tetni, mert magyarul nem tudó orvosink nagyobb része egyik vagy másik nyu-gati nyelv nyelven beszél, pedig vallják meg csak önmagoknak: nemzeti nyelvünket nem tehetnék e' sokkal könnyebben és olcsóbban sajátjokká 's vajjon nem érdemli e' meg azon csekély fáradságot e' szép hazá, mellynek áldá-sit élvezik? — Az Athenaeum f. évi 64dik száma ezt írja: „Halad á s a' nemzetiségben. A' „Pester Tageblatt“ folyvást halad nemzetiségünk iránti sympathiában, csak az kár, hogy visszafelé; minek legujabb tanuja az, hogy eddig, egy álló ezikkben „Bühnen-Repertoir“ cím alatt naponként elmondá, mi darab adatik a' magyar színpadon; 98ik számá-tól kezdve azonban — körülbelül a' Xeniak miatti megrovások óta — egészen elhagyá a' magyar színház említését. Vajjon mit véthete a' magyar nemzet, vagy mit a' szegény magyar színház a' Pester Tageblattnak, hogy annyira kiesett kegyeiből? hogy azt az egy sorocskát is naponként sajnálja tőle. A' pesti és budai német színházak és arenák folyvást ragyognak a' becses ha-sábokon, csupán a' magyar van száműzve. Szeretnők tudni e' változás okát, mert a' nemzetiség buzgalmatól annyira felhevűlt lap csak nagy okból tehette e' fontos és a' nemzetre nézve eléggé meg nem siratható lépést? — Mi ennek okát néhány szóval talán megfeythetjük az Athen. szerkesztőségének; a' Pester Tageblatt koránsem nemzetiség elleni törekvésből hagyá ki hasábjaiából a' nemzeti színházat, hanem mivel híhetőleg hosszaszab tapasztalás után arról tö-kéletesen meggyőződék, hogy a' nemzeti színházzal olvasóji a' gyapju-, toll-, és gubacsraktárakban keveset gondolnak. — E' napokban jelent meg „Al-End-re“, eredeti történeti dráma 4 szakaszban, írta Szigligeti; ára e' diszes kiadású 's nemzeti színpadunkon már többször adatott színműnek 1 pögö for.; ugyan most hagyá el a' sajtót „Bánya“, dr. Peregriny Elek nevelőtül, 4—6ik füzet 157 — 312 l.; e' becses nevelési munkát minden családtyának ajánlhatni. — E' napokban ismét 3 ember lett áldozatja a' Duna hulláminak, mint mondják, a' hajós ügyetlensége 's esolnak igen rozszant állapotja miatt; valóban kimond-hatlanul sajnós, hogy valamennyi lapjaink kiáltozási pusztában hangzanak el, 's a' dunaparti rendőrségi fölügyelés elegendő rendelkezést nem tesz ezen anny-i-szor előforduló szerencsétlenségek gátlására! Annyi elveszett emberélet mégis csak érdemlene már valahára egy kis megelőző figyelmet, mert azzal még korán-sem orvosoltatik a' baj, hogy a' hajóst néhány hétre becsukják; nem elég itt a' gondatlanság megbüntetésé, hanem meg is kell azt gátlani! — A' dunai für-dés megkezdése óta néhányszor már igen furcsa jelenetnek valánk sokan tanuji Budán; a' pesti oldalról ugyanis néhány férfi átszűk Budára, reggel 8 óra tájban, a' Dunaparttól egyik kávéházba sétál majd meztelen, csupán uszónadrágban, a' kávéházban reggeliz, sőt tekez is, nem csekély botrányá-ra a' szegény kávésnőnek, ki e' meztelen uracsokkal még beszélgetni is kény-telen. Reggelizés 's játszás után e' hősök ismét meztelen végig ballagnak az utcán, 's esolnakban fölhuzatván magokat a' szigetig, onnan Pestre vissza-usznak. Ez nem tréfa, sem költemény, hanem valódi tény, 's mi egész sze-

rénységgel megvalljuk, hogy ily illetlenség megrovására sem elménkben, sem szótárinkban nem lelünk eléggé kemény szavakat. — Nemzeti színpadunkon maj. 28-án „Csalódások“ vigj. 5 felv., adaték Kisfaludy Károlyt; 29-én „Két feledékeny“ vigj. 1 felv., és „Elevén holt házaspár“, közben érdektelen tánc; ily két elkopatott silányság már rég nem fordult meg egyszerre színpadunkon, s ezért szigorú megrovást érdemel az, ki a játékrendet szerkeszté; 30-án fölemelt belépti díjak mellett a vakok pesti intézete javára bérszűnettel „Pál“ oratorium, hallgatók nagy számmal; a szerencsétlen vak növendékek színpadon megjelentekor száz szép szem részvét könyűitől nedvesült meg; adja isten, hogy e gyöngéd részvét anyagilag is gyümölcsözök a szerencsétlen vakoknak! 31-én „Peleskei notárius“, nézők nagy számmal; jun. 1-sején „Arkádiai menyaszony“, vigj. 4 felv.; 2-ikán „Bájtal“, dalmű 2 felv.; 3-ikán „Nagyravágyó nő“, színj. 5 felv. Ma szombaton, mint olvassuk, Láng Paulina első énekesnőnk „Bátori Mária“ Kalműben fogja meglepni a közönséget, mellyben már rég nem hallatá magát. — Kliegl Pesten tartózkodik, nagyszerű vállalat ellenforult némely pénzakadályokat leküzdendő, mihez tiszta lélekkel legjobb sikert kívánunk. — Medárdi vásárunk előhete igen népes. Gyapjuszállítás, mivel majushó szokatlan hősege miatt igen kedvező volt az usztatásra, töménytelen s minden téruink s utcáinkat elborítja. Vevő is szaporá mutatkozik nemcsak német, esch s morva, hanem néhány olasz, belga, francia s angol is. Finom gyapju m. a' boroszlai vásáron 6—7 tallal emelkedett. N. I. —

I. Pesti verseny. Csütörtök, június 3. délután. Kezdeté 4 órakor, s félóránként új új futás. 1. Nemzeti díj 1 ang. mf. 280 ar. 30 aranyt érő és Magyarország címérével ékesített serlegben az első lóé; 50 ar. a' másodiké. Tét 16 ar. fele bánat; a' tétosz fele az első, fele a' második lóé. Futhat magyarhoni 3e. minden m. és k. melly sem Pesten sem Bécsben díjért még nem futott. 89 ft. k. 2 fonttal kevesbet; belföldi lovas 4 fonttal kevesbet. 1. Csapody Pál ur sg. k. ap. Election, an. Don Juan-kancza, 87 ft. Veres (1 perc, 42 másodperc alatt; lovasa: J. Skellton) 2) Festetics Miklós gr. p. k. Victoria, ap. Conscript, an. Little Bo-peep, 87 ft. Kék test és új. veres sapka. 3) Liechtenstein Al. hg. p. k. ap. Loudon, an. Georgina, 87 ft. Veres test, veressel csikos világos kék új, kék sapka. 4) Czindery László ur p. m. Sobri, ap. Murphy, an. Mylady, 89 ft. Kék test, fejér új, veres sapka. Csapody Pál ur Brutus-Roxana: Festetics Mikl. gr. Aveo-ca ménékért; Liechtenstein Aloiz hg Privateer-Desdemona; Trauttmansdorff Ferd. hg Privateer-Brugnoli kanczáért, Harrach Ferencz gr. Murphy-Sentiment-kanczáért és Stubenberg Józ. gr. Privé t ménért bánatot fizettek. A' nemzeti serlegben ily felírás: Bármi nehéz pályát sem retteg a' tiszta nemes vér. Kisfaludy Károly. 2) Batthyány Kazimir díj. 100 ar. egy ezüst szipa-tokban, mellyen ily felírás: Vedd keselyű-rohanásu lovad győzelmé jutalmát. St. 1 ang. mf. Futhat minden ló. Teher: 3e. 6s; 4e. 94; 5e. 101; 6e. 106; id. 109 ft.; belföldi telivér és angol félvér 4 fonttal többet; angol telivér még 10 fonttal többet; m. 2 fonttal többet. Tét 20 ar. „fuss v. fizess.“ A' tétosz 40 aranyig a' második lóé, azon felül az első. Trauttmansdorff Ferd. hg id. pr. The Sea, ap. St. Nicolas, an. Lady Fulford, 123 ft. Piros és fejér csikos test, sárga sap. s ily nyertes (1 perc 15 másodperc alatt; lovasa: E. Jackson.) 2) Liechtenstein Al. hg 4e. p. k. Polka, ap. Galopade, an. Partisan-kancza, 98 ft. Veres test, veressel csikos vil. kék új, kék sapka. 3) Salamon György ur 5e. v. p. pr. Róza, ap. Samhan, an. Róza, 101 ft. Zöld test, veres sapka. Róza a' kiszabott terhen felül 6 fontot s ily összesen 107 fontot vitt. 4) Esterházy Pál hg 4e. söt. p. m. Gambia, ap. Colonel, an. Black Daphne, 110 ft. visszahuzatott. 3) Haza díj. 100 ar. 2 ang. mf. ism. Futhat magyarhoni minden k. Teher: 3e. 6s; 4e. 94; 5e. 101; 6e. 106; id. 109 ft.; telivér 5 fonttal többet; bécsi díj nyerője ugyanazon évben 3 fonttal többet. Liechtenstein Al. hg 7e. sg. k. Furiosissima, ap. Privateer, an. Miss Fury, 117 ft. Veres test, veressel csikos vil. kék új, kék sapka. (mindkét ízben első s ily nyertes; lovasa: L. o. v. e.) Futás ideje első ízben 4' 16", második ízben 4' 32" 2) Festetics Miklós gr. 3e. p. k. Victoria, ap. Conscript, an. Little Bo-peep, 73 ft. Kék test és új, veres sapka. 3) Esterházy Mihál gr. 5e. rk. k. Marmelade, ap. Midhurst, an. Victorine, 106 ft. visszahuzatott. 4) Batthyány-Hunyady díj. 100 ar. 2 ang. mf. Tét 20 ar. fele bánat. Futhat minden k. Teher: 3e. 80; 4e. 100; 5e. 106; 6e. s id. 110 ft.; ausztriai birodalmi 4 fonttal kevesbet. 1. Csapody Pál ur 3e. sg. k. ap. Election, an. Don Juan-kancza, 76 ft. Veres. 3) Festetics Miklós gr. 3e. p. k. Victoria, ap. Conscript, an. Little Bo-peep, 76 ft. Bánatot fizetett. 4) Harrach Ferencz gr. 4e. v. p. k. The Rose, ap. Priam, an. Malibran, 100 ft. The Rose bánatot fizetett. 5) Ugyanannak 4e. p. k. Polka, ap. Galopade, an. Partisan-kancza, 96 ft. bánatot fizetett. 1 ang. mf. = 848 öl. Lóarvadás jun. 7. s 9-én délelőtt 10 órakor a' Köztelken fog tartatni. A' kihirdetett napokon, u. m. jun. 3.; 6. s 9-én a' versenyés — bármily idő legyen is — okvetlenül végbe megy s nem halasztatik más napra. Kéretnek a' futatók, hogy a' tét- vagy bánatpénzt a' futások előtt és lepecsételt boríték alatt, a' név és summa feljegyzésével tegyék le. A' pályahelyen levő ültetvények gázolása vagy megsértése szorosan tiltatik.

A' lóversenyterhez esatolt zsenge ültetvényt az imént leirt idej első versenykor megzemlélvén valódi öröm lépé meg lelünk, látván mit tehet kis idő alatt is csüggedetlen szorgalom s mint képes az a' kopár sivatag buczkaságot is kies tájjá varázsolni. Már e' szép kezdet által is köz méltánylást érdemel gazdasági egyesületünk állattenyésztő osztálya, főleg Pest városától, azon nem kis áldozatokért, mellyeket e' nagy részben szeljtékül szolgáló homok lebilincszésére s hasznossá termékenyítésére tön, úgy hogy mi s velünk minden rokon érzetű tiszta lélekkel ohajtanók: vajha us városi hatóságunk e' mivelés alá fogott tét önszántából még a' vele szomszéd néhány holdnyi sivány homok darabbal, mellyen fűszál vagy épen nem, vagy csak alig terem s ily nemesak legelőül nem szolgálhat, hanem a' szél szárnyain másuvá sodratva, még a' jó s termő földet is rontja, nyugat s észak felől szaporítaná! A' pesti környék lakó buczka-szigetei eltüntetésére valóban legezlszerűbb mód lenne a' városi határ minden ily haszontalan söt kártékony helyeit kertettké, majorságokká fordítandólag eladatni, mi által a' pénztár is gyarapulna s a' legelő sem szűkítettén néhány év mulvást a' város mostani majd örökös porburkától megszabadulna s kiellen körének fátlan színetlen alakja edénné gyönyörülne. De tárgyunkra visszatérve, hogy meglepetésünk s örömünk nem volt alaptalan, ide függesztjük futólag vázát e' lóversenyteri telep mostani állapotjának. Mielőtt még 1838-ban a' magyar gazdasági egyesület sz. kir. Pestvárostól mintegy 230 holdból álló telket a' legelőből kivágyva bizonyos esztendei fizetés mellett átvett, már ezen telek a' versenyés kezdetétől fogva erre használtván különös választmányra bízott, melly minden szorgalmát arra fordította, hogy ezen telek a' kívánt célnak minélőbb feleljen meg s jövődöre ha nem egészen hasznossá, de mennyire legalább eszközölhető, kellemessé is tétessék. Ezek czelszerűbb elérésére a' megbízott választmány (mellynek tagjai Heinrich n. János, Majerfy Ferencz és Széchenyi István gr.) oda intézte minden szorgalmát, hogy a' telek beárkoltassék s időről időre tákkal körülültetessék.

Már az előbbi években el volt ugyan kezdve az árkolás egyik része s fákat is ültettek belé: de mivel a' nagy szelek, kivált a' dombos oldalon — az árkot futó-homokkal oly hamar betölték, hogy az árkolásnak látszatja is alig volt, kénytelenult a' választmány azzal felhagyni, s az egész telket előbb korlátokkal bekerítetteti, mi annál szükségesb vala: mivel a' városi tehéncsorda legelője mellette levén s más egyéb vidékiek is barmaikat arra hajtván, azok minden oldalról könnyen berohanhattak s ily az ültetvényekben kárt okoztak volna. Miután tehát a' minden oldali bejárástól a' telek csakugyan biztosítva lön, a' választmány azonnal s legelőszőr az árkot kezdette topolyafával, azután a' legrosszabb homokbuczákat, mennyire lehetett, más mindenféle fával beültetni, s a' nagy szelektől ótalmazni s ily mint most látható, három évi munka után a' nagyobb kisebb fák száma, a' nélkül hogy 16 pesti mérő makk elültetése számba vetetnék, a' négyszáz ezret felül haladja, miknek legnagyobb része még faiskolában vagyon s mi több: mintegy 20-25 ezer eperfa s fáska is találatik, mellyek nagy rendszerint egyenkint, apraja pedig (sétány-Spalir-alakban) az utakat jegyzik s az ör lakhelyét kétszeresen körzik, melly lakhely körül még más fák és természetvények is láthatók, mi az egészet már meszirül szembeölel. A' nagyobb eperfákat mint értők b. Örczy László s Majerfy Ferencz uraknak, apraját pedig sz. kir. Pestvárosnak köszönhetni. Említésre méltó még többi közt, hogy egy faskola közepén a' laposnala 135 öl hosszú árok huzatott, mellynek szélessége másfél, mélysége pedig egy öl s az egész mégis valóságos tavat képez, mellyben a' legnagyobb hőség szakán is mindig elegendő víz vagyon, s a' fákat belőle könnyen öntöztetheti, ámbár azonkívül még két kuttal is bír, mellynek egyike igen jó ivóvizet ad. Az egésznek csinos elrendezése valóban különös figyelmet érdemel, mivel itt a' tájék nemesak szépült, de jövődöre igen hasznossá is tétetett az által, hogy majd az egész telek másfél ölnyi szélességre különös trágyázott ágyban környöskörül 160 iteze akác és gleditschi-maggal van bevetve, miből rövid idő múlva oly elevenövény keletkezik, mellyen keresztül senki könnyen nem mehet s ez által a' futó v. posza homok is nem sokára egészen megszűnik. Az idei hosszú kemény tél következtében s még inkább a' tavaszi szükséges eső hiánya miatt igen sok fáska elveszett v. elsilányult. De annyi ezer közt ezt alig vehetni észre; reménylhetni azonban, hogy közülök a' második hátsónál még több életbe jöhet; ha pedig néhány jó eső jól megjárhatja e' nyáron a' földet, a' kikelandó makk (mellyben mindazáltal az egerek igen tetemes kárt tettek) és akáczmag mindent ki fog pótolni; úgy szinte fájdalom, hogy a' május másodikira viradtkori csipős dér, az épen első hajtásban zengő gyengébb apró fűskákat a' völgyben — s kivált az eperfákat, jól megpörszölte. Ki ezen lóversenyterét három év előtt látta, s most meglekinti, örvendezni fog mint mi, s csak azt sajnálhatni, hogy Pest környéke minden sivatag s buczkás helyein ilyesmi nem történik, mi által a' tájék nemesak kiesülne, de mindnyájunk kinczója, a' fertelmes nagy poris, jó formán elnyomatnék s kiirtatnék a' város láthatárából. Dicsérettel kell említenünk még, hogy a' pályakörnyep oly síkegyenes bársonypázsit, melly mind a' prágai mind a' bécsi lóversenyterét minden szempontból felulmulja, mint dologértökül halljuk.

A' Gazdasági Tudósítások f. e. 2dik (sor szerint XVdik) megjelent füzetének tartalma köv.: Értekezések XIII. Mérnöki gazdaság (György Zsig.) XIV. Tagosztály (törődék az 1839. évi VIIIdik számú pályairatból) XV. Gazdálkodási rendszer s a' t. (Szendrey Ignác) XVI. A' sz. balázi gyümölcsfák rendszeres leírása (Skublics Károly) XVII. Néhány észrevétel a' szőlővesztesök osztályozásáról (Stallner Ferencz) XVIII. A' szőlőket karó nélkül használni lehet mivelni s ez által a' karóra szükséges előleges költségeket elmullozni. (Ramszauer Ferencz) XIX. A' marhavészről (Zlamal Vilmos) XX. szőlők, és kertek füstöltetése dér ellen (T. . . k) XXI. Bálványfáról (Bartosságh József). Értesítő: A' m. gazdasági egyesület f. e. mart. 13-án tartott közgyűlésének eredménye. Rohonci közlemények: IV. Az ember anyagi és szellemi erejének használatáról a' mezei gazdaságnál és azok sikerét emelő eszközökről. V. Ideglob (a' marhána) (dr. Czilehert Róbert.) Midőn tehát a' t. cz. előfizetegyűjtő urak illető példányaik elvitele iránt kéretnek, egyszersmind a' t. közönség több levélbeli tudakozásra felelőleg tisztelettel értesítettik, hogy a' f. év július elején megindítandó Magyar-Gazda, és Müipar című folyóiratra még mindig előfizetheti félvenként helyben házhoz küldve 4 p.fttal, vidékekre postán járva 4 for. s 30 p.gó krral és pedig nemesak a' megindítás napjaig, hanem azontul is, míg a' nyomtatandó példányok számát az előfizetéseké utól nem éri. Egyedül arra kéretnek a' t. cz. ügyviselő és előfizetegyűjtő nu, hogy az előbb begyűjtendő előfizetéseket az egyesület titoknoki hivatalába (uri utca 454. sz. alatt Pyker ház 1ső emeletébe) addig is minélőbb beküldeni sziveskedjenek. Végül, mivel az egyesület pénztárnoka f. e. martiusban változott, az illető t. cz. rendes és örökös alapító urak tisztelettel figyelmeztetnek, hogy valamint a' részvényeket, ugy az alapítványi kamatokat is egyesületi pénztárnok Kossalko János ur fogadja el, kinek állandó lakja a' leopoldvárosi szelutczában fekvő Marczibányi ház 2ik emeletében van. Kaeskovics Laj. m. k.

(Tavaszi 10k s több napjain V. Olasziban folytatva tartatott Bihar megye tisztújító gyűlése.) Meglevén a' megye Rdei győződve, hogy isteni segedelem nélkül, szándék s igyekezetben boldogulást, munkában sikert nem reménylhetni, mielőtt a' tisztéptitőszék megtartásához fogtanak, e' rég ohajtott napot megelőző május 9-én előbb a' r. kath. azután a' helv. vallásnak helybeli szentházaikban, járultak buzgó fohászokkal a' mindenhatóhoz malaszt és segitségért, a' tisztikar üdvös alakításában; más nap pedig (maj. 10-én) a' megyei nemesség oly népes számmal, hogy ennek nagyobb részét, melly a' megyeház előtti téren élénk mozgásban sereglett, az egymásba nyíló két megyei terem bé nem fogadhatá, reggeli 9. órakor egybegyűlvén, másod alispán Beliczay Max. ur megnyitá a' gyűlést és szokottan üdvözölvén a' Rket, e' nap magas célját s fontosságát röviden előterjeszté, s kéré egyszersmind a' Rket, hogy m. főisp. helyt. urhoz elnöki szöke elfoglalása végett bevett szokáshoz képest, küldöttséget nevezni méltóztassanak, melly előterjesztés következtében kinevezettek: ft. d. sz. kanonok Fogarassy Mihály, Kornis Károly gr., Klobusiczky Ignác és Szilávy László kir. tan., Stachó Károly, Bernáth Lajos thirák, fősz. bíró Sántha György és eskütt Lestyán Károly uu. Ezen küldöttség, megbízatása teljesítése után a' Rkhez visszatérvén a' bel. jelentését, hogy m. főisp. helyt. ur küldöttség általi meghívásában a' Rdek részéről iránta mutatott becses figyelmet szives köszönettel vette s a' meghívást azonnal követte m. főisp. helyt. ur megjelenése s a' Rdek által örömtől harsogó kifejezések közli fogadtatása, melly alatt m. főisp. helyt. ur székét elfoglalván, a' Rdekhez intézett köszöntő beszédében kiemelé hasonlíthatlan becsü helyható-

sági rendszerünk azon fényoldalát, miszerint a magyar nemes tisztjeit és bíráit szabadon, 's egyedül meggyőződését 's lélekismérete sugallatát követve, függetlenül választhatja. Előadá továbbá, miként e' szép jog tetteles gyakorlásában szükségtelennek látja figyelmeztetni e' megyei nemességét akár az illedelemre, akár a' jó rendtartásra, mert az eddigi tapasztalás biztos kezeséget nyújt a' felől, hogy a' megyei nemesség valamint mindenkor tudta becsülni szép szabadságát, úgy azt ezéjával ellenkező módon használni, vagy visszaélésel megfertőztetni soha nem fogja. Nyilvánítja végre, hogy a' tisztujtató szék szabatos menetele 's a' közbizodalom pontosulásának legcélszerűbb kivéhetése végett szándéka minden hivatalt nem felkiáltás, hanem a' tisztujtásra nézve alkotott megyei szabályok értelmében végrehajtandó szavazás útján betölteni, melly ezéjából az érdeklött szabályok, a' járásokonként végrehajtott nemességi öszszeírások, 's a' Rdek f. e. j. k. 600d. sz. a. tett felszólítására az illető superintendentiától, és szentszéktől azon lelkészre nézve, kiknek a' tisztválasztásban szavazási jog adatott, megérkezett névjegyzékek átadása mellett, a' szavazatok szedésire járásokonként köv. küldöttségeket nevezett. 1. váradi járásra V. olasz város-házánál elnök: Kornis Károly gr., Fogarassy Mihály kan., Bernáth Lajos, békésmegyei főjegyző Vidovich Ferencz 's Bodó László tb urak. 2) Sárreői járásra nemes Zomborly Pál házánál elnök: Stachó Károly tb., Györfly László kan., Reviczky Friderik, Gázy Imre 's debreczeni tanácsnok Poroszlay Friderik tb. 3. Érmelléki járásra tb. Bölöny Károly ur házánál elnök: kir. tan. Klobusiczky Ignác, Erdélyi Bazil kan. Ravazdy István, Kraynik Aloiz 's Domokos László tb. 4. Szalontai és belényesi járásra a' hely. hitvallásuak iskolájában elnök: kir. tan. Szilágy László, Boczkó Athanáz, g. n. e. esp., Száraz Mihály, Stachó János és Thurzó Dávid bírák. Ezután m. főisp. helyt. ur a' megyei hatóság folytonos gyakorolhatása tekintetéből, a' megyei főjegyző, tisztí főügyvéd, fő sz. bíró Miskolczy Károly, 's eskütt Beliczay Ferencz urakat, hivatalaikban addig, míg azok betöltésére sor kerülend, helyettesítés által megerősítette. Ezen elővények után másod-alispán Beliczay Max. ur, a' megyei peesétet, mellyet m. főisp. helyt. urtól ezen hivatalra lett kineveztetése után általvett, bemutatván 's a' pénztárak kulesait is átadván, alispáni hivatalát, mind m. főisp. helyt. ur, mind pedig a' Rdek irányában nyilvánított forró köszönete mellett letette 's a' hivatali lemondást illy érzelmek közt, a' megyei főjegyző is, az egész tisztikar nevében 's a' levéltári kulcsok bemutatásával teljesítette; m. főisp. helyt. ur pedig a' tisztikar serény és buzgó munkálkodásiért, a' Rdek nevében köszönetet szavazott. Következett ezután m. főisp. helyt. ur által az alispáni, 's rendben a' többi hivatalra történt kijelölés 's a' Rdek részéről választás (mellyek eredményit mult lapjainkban már közlök.) Megjegyeztetik egyébiránt ezen névsorra, hogy az alispáni hivatalok után köv. négy tisztség azért nem töltetett be szavazás, hanem felkiáltás útján, mivel ez, az egybegyült nemességnek m. főisp. helyt. ur előtt, a' már elválasztott első alispán által tolmácsolt köz. ohajtása volt. Az első alispáni hivatalra végbement szavazás eredménye nagyszerű hatással volt a' megye Rdeire, mert a' közbizodalom azon férfiút emelé az első alispáni székbe, kit hazai ügyekben első felszólalása óta szakadatlan részvétellel kísérték; ki négy országgyűlés alatt tántoríthatlan képviselőjök, hű 's föl-emelkedett lelkű követük volt; kit dicső fiai közzé számlál a' haza; az emberiség java mellett tisztán dobogó sziveért tisztel a' külföld; kinek buzgó munkálkodásiért telvék köszönetszavazással e' megye jegyzőkönyvei, 's csak egyszer említik, hogy ellenszegült a' Rdek kérelmének, midőn követési példandul felállítandó képmása birhatását fölök szerény szavakban megtagadá. Ennyi erény 's érdem emlékeinek kíséretében foglalá el hivatali székét a' választott első alispán, 's miután m. főisp. helyt. ur által, új tisztségében üdvözöltetvén, a' megyei peesét őrzésére bizatott, 's a' hivatali hitet is elmondotta, a' Rdekhez intézett szivreható beszédében megemlítette, miként vágyai közt, az alispáni székbe-jutás soha nem állott, 's azért a' hivatalvállalás részéről olly áldozat, minőnek tételét, a' legszigorúbb értelemben vett polgári kötelesség is csak illy kitünőleg pontosult közbizodalom szavára parancsolhatja, hivatali állása azonban sem gondolkozásmódján, sem törekvésin változtatni nem fog; hű marad elveihez, habozni nem fog a' teendőben, 's állhatatos lesz jellemében: mert ezek helybenhagyásaul tekinti jelen kitüntetését, 's csak így reményli a' haza boldogságának munkálhatását. Szent lesz előtte a' törvény, szent esküje tartalma, 's a' megyei végzések, — ezek fognak irányt 's határt szabni a' megye javára intézendő törekvésinek, 's bár e' nap reá nézve szintolly szép, mint a' jegyesek első napja, de valamint ezeknek együtt-töltött életüket boldognak csak akkor vallhatni, midőn egyik elhunytá után, a' másik epedő szivvel kesereg, úgy részéről is a' hivatali pályán csak úgy reményl boldogságot, ha arról leléptével sikerülni fog törekvésinek, magát a' Rdek emlékében fentartatni. Végre ünnepélyes fogadást tön, hogy a' mainap harmadszori visszafordultá, ha isten éltének kedvez, fölötte az alispáni székben lenyugodni nem fog, 's nem lesz földi hatalom, melly által magát hivatala további folytatására kényszerítetni engedje, minélfogva most azt akkora a' Rdek kezeibe visszabocsátottnak tekintetni kívánja. E' töredékben adott 's a' szivbeli érzelmeknek néma betűkben utánozhatlan hangjain mondott beszéd után öröm sugárzott az arcokról vissza 's a' közlekedés szünni nem tudó kifejezésekben keresé örömeinek nyilvánítását, de hasztalanul; mert szavakban nem rejtezik az, mit illy dicső választáskor mélyen érez az igaz kebel. Az első alispáni szék betöltésével fejeztetvén be az első napi munkálkodás, másnap a' másod-alispáni hivatalra tb. Thurzó János, Csanády Ferencz és fősz. bíró Sántha György uu jelöltettek ki m. főisp. helyt. ur által; de mivel a' Rdek volt érdemtelen követük és fősz. bírájok Bernáth József ur nevé a' kijelöltek sorában láthatni szerencsések nem voltak, a' kérelem érzékeny hangjain járultak m. főisp. helyt. urhoz, hogy azon férfiút, ki mind hivatala pontos és lélekisméretes tiszta kezelése, mind pedig a' követi pályán kitüntetett szilárd lelkülete által közbizodalomokat már nemesak egy izben tette magáévá,

hanem azt jelenleg is bírja, a' kijelöltek közzé iktatni méltóztassék; előadván egyszersmind, hogy az által m. főisp. helyt. ur kijelölési jogait legkisebb kétségbe is hozni nem kívánják, távol fölök minden kényszerítés 's nem követelnek hanem esedeznek. Erre m. főisp. helyt. ur előbb ugyan ragaszkodott az általa tett kijelöléshez, de tapasztalván a' köz. ohajtást, 's meggyőződván a' felől, hogy a' közdolgozók sikeres menetelére nézve olly felette szükséges egyet-értés a' Rdek kérelmének teljesültével erős gyökereket verni 's napról napra öregbülni fog, kijelölési jogainak ünnepélyes fentartása mellett hajlott a' Rdek kérelmére 's volt fősz. bíró Bernáth József urat is, a' kijelöltek sorába tüzte; míg ezt megelőzőleg volt fősz. bíró Sántha György ur, ki Bernáth József ur kijelöltetésére nézve, ön kérelmét is a' Rdekével egyesítette, a' kijelölést, mellyért előadása szerint, m. főisp. helyt. ur előtt nem is esedezett, megköszönvén, nevé a' jelöltek sorából m. főisp. helyt. ur megegyeztetével kihagyatta. Bernáth József ur pedig másod - alispánnak megválasztatván a' Rdeknek iránta mutatott hő ragaszkodásukért 's becses bizodalomokért elfogult kebellet monda forró és hálás köszönetet egyszersmind első alispán urnak azon ígérletét, hogy a' mai naptól számlálandó három éven túl mostani hivatalát folytatni nem fogja, magáévá tette; melly fogadása ön kérelmére ezennel jegyzőkönyvbe is iktattatik. Ezután m. főisp. helyt. ur, a' többi hivatalra történt kijelölések alkalmakor megemlítette, hogy fősz. bíró Sántha György, fizetéses tb. Vidovich Mihály, és Vinkler István uu a' Rdek köz. meg-elégülésére kitünő szorgalommal 's pontossággal viselt hivatalaikra magokat többé kijelöltetni nem kívánták, miért is, valamint m. főisp. helyt. urnak, úgy a' Rdeknek sajnálkozása 's említett tisztviselő urak érdemei nyilvános elismerése, ezennel jegyzőkönyvbe iktattatik. Előadta továbbá m. főisp. helyt. ur, hogy első aljegyző Miskolczy Lajos, és 2od-alügyvéd Nagy Sámuel uu, kik hivatalaik dicséretes folytatása által, előléptetésre magokat érdemestették, a' hivatalaikat megelőző tisztségekre leendő kijelölésről önkint leköszöntek. Végre nyilvánította m. főisp. helyt. ur, hogy mind azok, kik eddig hivatalt viseltek, de jelenleg a' kijelöltek sorába nem foglaltatnak, arról önként lemondottak. E' szerint hat nap alatt végbe menvén a' tisztujtás, miután a' megválasztott tisztikar az előszabott esküforma szerint a' hivatali hitet letette, első alispán ur m. főisp. helyt. urnak ezen terhes foglalatosság végrehajtásában kimutatott türelmét és szives eljárását megköszönvén, a' tisztikar részéről ünnepélyesen ígérte, hogy minden tehetségit oda fordítandja, miszerint hivatali kötelességének pontos teljesítése által, mind m. főisp. helyt. ur mind pedig a' Rdek helybenhagyását megérdemelje, mire m. főisp. helyt. ur a' Rdek nevében is nyilvánítja: hogy nincs előttük kétségben, miszerint a' tisztikar, a' hivatali megtiszteltetéssel reá ruházott kötelességnek kitünő pontossággal 's öszszevetett vállakkal megfelelni törekvendik. Rendeltetett ezután, hogy az egész tisztikar neve járásbeli fősz. bíró uu által közhíró tétessék, azon tárgyakra nézve pedig, mellyek mint be nem végzetek, 's az ujon választott tisztikar fognak átadatni, azokat minélföllebb bevégezni, 's oda hol meghagyva van, jelentéseiket minélföllebb beadni ügyekezzenek, egyszersmind pedig a' végre nem hajtott pereknek executióba vételére megválasztott bírák ezennel közönségesen kiküldetnek. E' tisztválasztás alkalmával, a' hivatali irományoknak, 's alpenztároknak azoktól, kiknek hivataljok változott, átvételére 's az új tisztikarnak átadására küldöttségek nevezettek, mellyeknek meghagyatik, hogy a' rájuk bizottakban minélföllebb eljárva, az átvett és adott irományok egyik jegyzéke bemutatása mellett, a' legközelebb tartandó közgyűlésre tegyenek jelentést. Első aljegyző Miskolczy Lajos. s. k.

† Soprony, majus 23kán. Egy parányi kö. a' nemzeti jólét nagy épületéhez. Sikerült ismét Széchenyi István gr. hazafiu törekvésinek e' honban létező, 's gyakran szétárgzó erőnek [ ] részecskéjét a' legalacsonyabb sorsuakra is áldást 's jobblétet varázsolható ezétra központosítani! Ő ugyanis még mult évben, us megyénk jul. 13kán tartatott közgyűlésén a' Rk előtt a' selyemtenyészés mostani pangó állapotját szokott modorral festegetvén, oda bírta az őt figyelemmel kísérelket, hogy ezen ipar-ágot is ápolásra méltónak, 's egykor a' szegény adózó népre is legnagyobb haszonnal kamatozandónak elismernék, 's azonnal több tagból álló választmányt nevezvén ki, annak elnökségével őt az olly sok hazai vállalatink buzgó és szerenesés indítványozóját tisztelék meg. E. évi maj. 22ig mi történt e' vállalat kifejlésében, a' tisztelt közönség előtt ki nyomatva áll. Miképen alakult a' sopronyvasi szeder-egylet (tegnap, röviden 's híven előadjuk. Igen számosan jelenvén meg a' vállalkozók mind a' két ns megyéből (mintegy 136) Czenken és Sopronyban előleg tanakodtak 's reggeli 10 órára Soprony megye' teremében öszszegyűltek 's a' szokott üdvözlések után Széchenyi István gr. választmányi elnök indítványára ez napi rendkívüli 's alakító gyűlésnek elnökeül Erdődy Sándor gr. ur egyhangulag kikiáltatván, elnöki székét elfoglalta. A' tárgy fölötti tanácskozásokat Bezeredy Pál tb. 's másod-elnök ur az ideigleni választmány munkálatról számot adandólag a' jegyzőkönyv felolvasatásával kezdémeg, mellyből örömmel hallók, hogy az alakulásra eleve kijelentett szükséges pénzmenyiség, sőt annak fölöslege is 12 egymás után köv. évre biztosítva vagyon; vagy is: a' sopronyvasi szeder-egylet felállhat. Erre ismét Széchenyi István gr. elnök az egész választmánnyal ideigleni tisztéről leköszönvén, 's lelkes szavakban a' hazának két fő 's lényeges érdekeit: nemzetiséget 's alkotványt kiemelve lelke hevültében minden jelenlevőt a' hazához 's ennek minden lakosira egyiránt kamatozó ügühöz szellemileg közelebb vonzott. a' szónak 's betűnek, mint isten felséges adományinak, de mégis csak mint eszközöknek becsét méltányolva, azokat csekély eredményeknek egyenest kimondá, ha csak igazán nem használtatnak a' mit olly sok kimondott, sőt betűkbe is foglalt szép szavak elhangzása e' honban tanusit: vagy is ha tettekben nem mutatkozik, haszontalan a' szavakkal 's virágokkal legdusabb szózat is! Ezeket előrebocsátva 's minden jelenlevőre és szabad véleményök-re figyelve, indítványba hozá: hogy ámbár az egyesület hivatalos nyelve egyedül a' magyar leendő: de mivel több igen értelmes idegen - ajku gazda is kész-

nek ajánlkozik e' szép vállalatra, értelmiségök megnyerhetése tekintetéből (mert itt az anyagi nyereség mellett az intelligentiák központosítása is czéloztatik) köz akarattal el is fogadtatott, hogy kiki, melly nyelven leginkább képes eszméit kimagyarázni, köztanácskozásokban azon szólalhasson meg. 'S erre mindjárt a' tisztelt gróf maga majlandi nagykereskedő Burdin név alatt isméretes ház jelenlevő megbizottjához Herz urhoz német nyelven szólott, 's a' gyülekezet nevében köszönetet mondott a' tisztelt képviselő által megbizójának, ki legszívesb szolgálat-készségét a' külön faj-magok, 's csemeték kiállításában sőt alkalmas egyedek megszerzésire is ajánlá a' társulatnak. Továbbá: nehogy a' már alakultnak kimondott szederegylet dolgai megszakadjanak, most határozottan kitűzött július 27kén tartandó első nyári nagygyűlésig, egy az előbbinél számos választmány kineveztetését javasla: mi az elnök ur által azonnal fogamatba is vétetett, 's általa szavazatbeszedésre Festetics Vincze gr. alelnöke alatt még két tag bizott meg. De mivel a' jelenlevő tagok egymást nem ismerik illy legelső összejövetelnél, ámbár a' vállalkozók nevei kétszer is felolvastattak, Chapó Móríc tb. indítványára megkérték az elnököt, noha Széchenyi István gr. a' szabad választás jogát tisztelve 's illyesekért az időt soha elveszettnek nem tartván a' már kiosztott ívekre azok neveik feljegyzését sürgette, kiket a' jelenvalók bizodalommal megtisztelni kívánának; mégis ez egy esetben készek voltak az elnök ur által kijelölteket a' két megyéből számarra 42 elfogadni. Erre megválasztott elnökül Széchenyi István gr. 's két másodelnökül: Vidos József vas megyei első alispán, és Niezky Sándor tb. uu., az alapszabályok 6ika, melly egy másod-elnököt ajánl, nemesak nem sértetik ezen szaporítás által, hanem tökéletesbedik. Tanácskozás alá került a' szükséges tér 's kezelők megszerzése is. Elsőre nézve már a' voltideigleni választmány lépéseket tön: 10 hold jó minőségű szántóföldet Sopronyvárosa bandorfi kapujától egy futamatnyira esőt 200 fval p.p. holdját megvásárolván Széchenyi István gr. által ismételve közölt nyilatkozás mellett, hogyha t. i. az egyesület által felveendő, szederfa-tenyésztéshez értő egyedek e' föld minőségét szederfa-telepítvényre nem elég alkalmasnak találadják, kész maga költségire megtartani, 's a' társulatnak nyomban azt kifizetni. Mi az egyedeket illeti: errenézve az egész társulat bizodalommal megkérte az illyesekben ügyis jártas 's igen ügyes elnök urat, hogy összeköttetésinél fogva ha levél által is, három alkalmas egyedről tudakozódnék: kiknek egyike legalább is felügyelő legyen, 's a' szederfa-tenyésztés és selyemtermesztés teoriájának tökéletes ismeretével bírván, azt gyakorlatilag is azoknak, kik a' szederfa-tenyésztés módját tanulni szeretnék, előadni képes legyen. A' másik kettő elég jó, ha ügyes, és szorgalmas szederfa-kezelő leend. Ezek fizetése az első nagygyűlés megbizása nélkül ugy sem határozathatják el, addig tehát csak körültekintés ajánlatott. A' 3 évig huzamosan munkálkodó választmány, mintszinte az ügy tisztviselőinek választása is csak a' júliusi nagygyűlés hatósága alá tartozónak az alapszabályok szerint most is kimondatván, mind ezen intézkedés csak a' nagygyűlés-napig érvényes, midőn majd legalább is 10 nappal előbb nyomatott ívekben, a' vállalkozók nevei a' tagokkal közöltetnek, más hosszszas koczkákra felosztott ívekkel, melylyekre az alapszabályoknál meghatározott járuléki arányban, kiki tetszése szerint az alkalmasnak vélt választmányi és tisztviselői tagokat följegyezheti, 's e' végre kirendelendő nagygyűlési kisebb választmánynak benyujthatja. Mivel a' jelen társulat különböző sorsuakból alakult, szó volt annak czimzetéről is, 's tanácskozás közbeni megszólításokrul, 's köz akarattal elfogadtatott: „tisztelt egyelet, egy választmány“ a' tagok szabad akaratjokra hagyatván, miképszólítgassák egymást magok közt 's ezzel a' tanácskozási elnök a' közgyűlést bevégzettnek jelenté, az ujonnan kinevezett ideigleni választmány-tagokat felszólítván, hogy félóra mulva belintézkedés végett választmányi ülésre mindnyájan hivatalosak. 'S megis jelentek, 's azonnal keblükből két jegyzőül Simon János és Ertl János, két pénztárnokul Stallner Ferencz, és Hofer Péter uu. választák meg, 's a' kinyomatandók kiadását elrendelvén, üléseik minél célirányosabban tarthatása végett egyezkedvén, miután ns megyei szomszédink 's rokonink közül többen még e' ns megye igen czélszerűen rendezett levéltárát nem látták, első alispán Högyészy Pál ur által oda vezetettvén, 's miscendo utile dulci, teljes megalégülésben oszlottak el. Tegnap kezdé Sztankovics János győri püspök ur a' bérálás szentség feladását a' loesmánczi főesperességben Peresznyén, egykor a' nagy hírű Istvánffy Miklós történetíró 's magas hivatalu férfinak tartózkodása helyén 's a' rekkenő hőségű 's tömérdek sokaságtól el nem rettenve, még a' sopronyi főesperességet is főpásztori látogatásával megvigasztalni eltökélte. Tatay János s. k.

Anglia

(Uj vétség az ausztriai kereskedési szerződés ellen. Elegy.) London, maj. 22ikén: „A' londoni vámhivatalban kellemetlen felfodózást tettek az angol-ausztriai kereskedésre nézve; e' szerződésnél fogva ugyanis ausztriai hajók a' földközi tengerről, vagy is a' dunai kikötőkből, Angliába ugyanazon kedvezmények mellett vitorlázhatnak, mint az angol hajók, 's e' pont erejében bizva „Giacomo Giorgio“ ausztriai hajó Duna-Ibrailból fagygyuval Londonba indult, hol maj. 19ikén horgonyt vete. A' vámtisztek azonban nem engedék meg ez árut fogyasztás végett kirakatni, hanem tovább parancsolák szállítatni, mivel nincsen parlamenti törvény, melly az ausztriai hajókat áru-beszállításra jogositná a' fekete tengerről, 's így a' pusztá kereskedési szerződés pontjait, parlamenti törvény nélkül, tekintethe nem vehetni. E' szerint az egész kereskedési szerződés csupán papiron áll, mi csakugyan némi tekintetbe-vételt érdemel. — A' királyné születésnapját szokott szertartással ünneplék. — A' szabadelmű Sun jun. 15ikére mondja a' parlament-fóloszlást meg-történetendőnek, azon megjegyzéssel, miszerint a' toryk a' rendes czukorvámot is csökkenteni kívánják, csakhogy lelépésre kényszerithessék a' ministerséget; mi azonban nehezen fog sikerülni, mert ez esetben a' ministerség még nagyobb népszerűsége számíthat az országban. A' Standard egészen következ-

mény-nélkülinek hirdetgeti a' gabonatörvényt, mi épen azt bizonyítja, hogy nagyon is fél a' ministerek ezen izgatásától. Az öreg Times csak képekben 's példázatokban beszélget, mondván: „Nem képzelhetni nagyobb ellentétet ennél, midőn a' esüdes, nyugott és vidor önbizalmat tekintjük, mellyel a' conservatív párt közelgető általános választások elibe néz, míg a' whigek szeles izgatással futkosnak egyik zugból másikba. A' whigek itt mulatságos halászat végére emlékeztetnek bennünket. A' tóbul mind egy csepig le van a' viz csapoltatva, 's a' halak érzik, hogy szárazon hevernek, hol nem uszhatnak 's nem élhetnek. Van akkor aztán ficzkádozás és szökdécselés, a' halak keményen csapkodják farkokkal az iszapot, melly a' körülállók ruháit derekasan bepiszkolja. Ha valami együgyü városi gyermek látja ez ugrándozást, bizonyosan azt gondolja, hogy a' halak az illy ficzkádozással majd ismét vízre találnak. De mi történik? A' hálók mozdítatlanul fekszenek helyeiken, 's megteszik hatásukat, ámbár még csak nem is mozdulnak; annak idejében az e-viczkelés megszünik, és a' halak hálóban vannak, 's este asztalon párolganak. Ez most Melbourne ministerségének helyzete. A' közvélemény hálójában evicz-kél 's a' tory kezek partra huzzák az elfogott whigeket.“

Külföldi elegyhr.

Trinidad város mellett a' spanyolok Kuba szigeti birtokában f. évi mart. utólján a' négerek föllázadtak; izgatójik angolok voltak. — A' madridi hivatalos ujság, névjegyzékét közli a' most Spanyolországban megjelenő hirlapoknak; szerinte a' tartományokban 32 's a' fővárosban 18 hirlap adatik ki. — Londonban nem rég a' várostanács gyűlést tartván, élénk panasz tárgyaul szolgált, hogy az ugynevezett néma büntető rendszer által, melly Éjszakamerikában a' korábbi fogház-büntetés helyébe lépett, igen sok ember válik elmebeteggé. Igy egy közönséges börtönben, hol, mintegy 1300—1500 rab van, egyetlen elmebeteg sincs; egy néma börtönben pedig 361 fogoly közül 1838ban 4, 1839ben 3, 1840ben 5, 's 1841d. év első negyedében már szinte 5 rab lön elmeháborodottá. A' psychologok azon tapasztalást tevék, hogy az elmebetegség előbb kitor a' kerekded, mint sem szögletes fogház-termekben. — Gurowszky gróf 's Izabella hgasszony, Francisco de Paula spanyol infans leánya Namurben a' belga rendőrhatalóságnak kijelenték, hogy őket Párisból elutaztuk előtt egy kath. pap megeskette. A' hgasszony ideiglen, míg a' fenforgó ügy eldöntetik, a' namuri polgármesternél szállással. — A' francia akademia Carlowitz bárónőnek Klopstock Messiása fordításaért 2000 franc jutalmat határozott. — A' svábföldi Merkur Sziléziából imezt közli: „Egy felső sziléziai földbirtokos fölségsértésről vádolták 's nevezetesen arról, hogy mind a' boldogult, mind a' mostan uralkodó királyt aljas gunyszavak és szitkokkal illette; néhány föltanú e' vád igazságát még esküvel is erősítette. A' vádlott azelőtt katonatiszt volt, két fia pedig most is az. A' király e' vádrul értesülvén azt mondá: hogy ő ezta' vádlott tiszt ellenségei ragalmiak kénytelen tartani; mert lehetetlen, hogy olly férfi, ki a' boldogult király alatt nemesak szolgált, hanem őt személyesen is ösmérte, kinek két fia most is a' hadseregnél szolgál, 's ki a' statustól nyugpénzt huz, illy alacsony vétekre vetemült legyen.“ Az ellene támasztott főbenjáró pör tehát meg van szüntetve. (Ugy látszik, ez igen is czélszerű mód vak ellenséget megszegyeníteni 's önkénytelen tiszteletre birni.) — Martius 26kán Mexico városban nagy táncmulatság adaték Bustamente elnök tiszteletére, hova Franciaország és Anglia követei is hivatalosak voltak. A' francia hajólobogó a' mexicói köztársaság czimerének jobbján, az angol pedig balján vala felállítva. Packenham angol követ ezt látván, országa zászlóját tollkással a' rudról levágta, öszszegöngyölgette 's a' teremből eltávozott. A' jelen volt angolok pedig követték őt. Ez esemény nagy izgást szüle. — Az éjszakamerikai legujabb posta ismétli azon hirt, hogy a' mexicioiak minden pénzügyi 's más mostoha körülményeik daczára is uj háborút terveznek Texas ellen. — Fesch bibornok hátrahagyott ingó javaiból mindazon holmit, melly egykor Napoleon birtokában volt, vagy töle származik, rendkívüli áron kapkodják el. Igen sokat a' nyereszkesedők vettek-meg, kik azokért Franciaországban nagy nyereséget reménylenek. — Orosz levelek szerint, tavasz kinyitával, a' cserkeszek ujjabb hévvel kezdék meg az ellenségeskedést; egyik utolsó megtámadáskor a' cserkeszek az oroszoknak egy igen jeles haditisztét, Backunin vezérőrnagyot lötték agyon. — Majus 12kén estve vitettek sirboltba Piombino hg holttestemei; a' számosan összecsoportult népsalak sziszegések 's iszonyu káromlások közt kísérté a' koporsót, mert a' halott nagy zsugori volt, ki roppant gazdagsága mellett éltében a' szegényeket egy fillérrel sem segíté 's közzjóra mitsem áldozott. A' rendőrhatalóság hihetőleg értesítve levén e' hangulatról, minden szükséges intézkedést megtön a' zavarok eltávolítására, egyébiránt türelmesen hagyá a' pór népnek lejátszani szerepét, miben egy művelt ember sem osztozott. E' vad szokás az olasz népnek már vérében van; valamint azon ellenkező szokás is, melly szerint a' népnek barátrját vagy jöltevőjét sirva 's imádkozva kísérik nyughelyére, mint p. o. mult őszkor a' megholt 's kegyes telkü Borghese hgasszonyt. — Az alkudozások d. Miguellé Romában, mellyek annak bizonyos illő háztartási költség-megajánlás mellett a' portugáli trónrul végképi lemondását tárgyazzák, még folyamatban vannak, 's nemesak az ausztriai udvar egyetértőleg Orosz- és Poroszországgal, hanem a' római szentszék is elősegíti. — Egy frankfurti levél szerint az (Allg. Zban) ugyan itt maj. közepén M... r. itteni k. britt követségi titoknok 's ügyvivő hirtelen eltávozott a' városbul és pedig egy nagytekintetű angol hölgy társaságában, ki nő és 11 gyermek anyja levén, épen ekkor távol volt férjét és gyermekeit eserben hagyta. Hogy M—r sem ide, sem közvetlenül Angliába nem térhet vissza, az kétségtelen. Ez esemény itt a' fensőbb körökben kínos benyomást szült 's a' városban még folyvást közbeszéd tárgya. Mondják, a' meggyaláztatott férj a' szökevények után Belgiumba sietett. (Ugy látszik, a' szökés-kórság napirenden van!)